

Barn- och
utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämndens behov och prioriteringar 2017

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsförvaltningens förslag till behov och prioriteringar för 2017 godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Nämndens främsta prioritering för 2017 är

- förbättrade kunskapsresultat både i grundskola och i gymnasieskola genom ökat fokus på de nationella målen och stärkt systematiskt kvalitetsarbete
- ökad likvärdighet i både förskola, grundskola och gymnasieskola genom fler förskolor och skolor, stärkt elevhälsa och systematiskt arbetsmiljöarbete
- förbättrat stöd och effektiviseringar genom snabbare och flexiblare omställningar och tydligare processer

Antalet elever i grundskolan ökar kraftigt och insatser behöver göras för att anpassa och dimensionera grundskolelokaler för att möta den demografiska utvecklingen. En ny högstadieskola behöver starta under 2017 och inom några år behöver en ny låg- och mellanstadieskola byggas, eller motsvarande lokalyta skapas, för att möta det ökade befolkningsunderlaget. Även gymnasieskolan behöver byggas ut de närmsta åren. Därutöver har förskolan som en inriktning för 2017 att minska antalet barn per årsarbetare och en utbyggnad för förskolan håller på att verkställas.

En förutsättning för förbättrade resultat är breddad kompetens hos förskollärare och lärare och ett aktivt arbete för långsiktig försörjning av enhetschefer och behöriga lärare. En annan viktig insats är att, främst inom förskolan och grundskolan, arbeta med insatser mot arbetsrelaterad utmattning och hög arbetsbelastning och att stärka vår personal i sin yrkesutövning för att vara en attraktiv arbetsgivare.

Barn- och utbildningsnämndens prognoser pekar på en ekonomi i balans till 2017.

Ärendebeskrivning

Enligt Eskilstuna kommuns styrsystem ska samtliga nämnder besluta om behov och prioriteringar till 2017 som ett underlag till kommunfullmäktiges årsplan, samt till nämndens egen verksamhetsplan för 2017. Dokumentet ska sändas till kommunstyrelsen senast 20 april och presenteras på budgetberedningen.

Omvärld

Demografiska förändringar med en relativt måttfull ökning av antalet barn i förskolan men en kraftigare ökning av elevantalet i grundskolan och i gymnasieskolan påverkar nämndens planering. Ökad oro och snabba förändringar i världen leder till att en stor del av ökningen av barn och elever i Eskilstuna kan hänföras till ökad invandring. Det medför i sin tur att skolsegregationen ökar.

Den kommunala grundskolan och den kommunala gymnasieskolan kommer i snabbare takt än tidigare, ställas om till fler elever. Kommunala förskolan kommer att öka personaltätheten utifrån målet att öka andelen personal per barn i förskolan.

Redan i nuläget finns svårigheter att rekrytera lärare inom vissa områden och tillgången på utbildad personal minskar. På sikt kommer lärarbristen i Sverige att bli bekymmersam på ett bredare plan.

Demografisk påverkan

Bristen på behöriga lärare och den demografiska utvecklingen gör att fler medarbetare behöver rekryteras och nya yrkeskategorier och kompetenser komplettera behöriga lärare.

Omvärldens snabba förändringar gör att ett förändrat arbetssätt krävs med ökad flexibilitet, kreativitet, nytänkande och omställningar.

Barn- och elevantalet ökar inom förskolan, grundskolan och gymnasieskolan. Fler lokaler för förskolor behöver planeras in på lite längre sikt medan behovet av fler grundskole- och gymnasielokaler är mer akut.

Nämndens nuläge och korrigeringar för 2016

Verksamhetsberättelsen för 2015 visade en ökning av det genomsnittliga meritmedelvärdet för årskurs 9, vårterminen 2015. Andelen elever med betyg A och B ökade och andel elever med betyg godkänt i 16 ämnen i årskurs 9 ökade något. Den genomsnittliga betygspoängen för elever som gick ut den kommunala gymnasieskolan i våras var 13.8 (riket 14.0). Totala andelen elever som fick gymnasieexamen var 89,6 % (riket 89,2 %).

Grundskolan och gymnasieskolan måste ha ett fortsatt och ökat fokus på kunskapsuppdraget, att alla elever ska nå målen med skolans arbete och att så många som möjligt ska nå de högre betygen. Ett ökat samarbete mellan våra egna verksamhetsområden och mellan förvaltningar för att nå högre måluppfyllelse i både grundskola och gymnasieskola är angeläget.

Såväl förskolan, grundskolan som gymnasieskolan behöver stärka värdegrundsarbetet och arbetet med normer och värden. Likvärdighet och integration i förskolan och skolan behöver öka och det pedagogiska ledarskapet förstärkas.

Medarbetarenkäten hösten 2014 visade att arbetsbelastning och medarbetarnas bedömning av arbetsrelaterad utmattning är hög på många enheter, främst i förskolan och grundskolan och kräver långsiktiga insatser. Insatser infördes redan 2014 och pågår 2016.

Bemötande och tillgänglighet behöver förbättras och arbetet kommer att fortsätta för att höja transparensen och tillgängligheten i syfte att förbättra medborgarnas möjlighet till insyn, delaktighet och påverkan.

Bokslutet 2015 visade på ett positivt ekonomiskt resultat. Antalet elever i grundskolan och elevunderlaget i gymnasieskolan ökade kraftigt under 2015. Antalet barn i förskolan ökade likaså men inte lika mycket som inom grund- och gymnasieskolan. Barn- och elevtillströmningen förväntas fortsätta inom nämndens alla verksamhetsområden inom överskådbar tid.

Överskottet från 2015 på ca 18.7 mnkr behövs för att hantera barn- och elevökningen i verksamheten vilket medför ett ökat lokal- och personalbehov. Prognosen för 2016 visar på ett nollresultat.

Inriktning på prioriteringar inför 2017

Nämndens viktigaste insatser för att stärka kommunens strategiska mål är givetvis att höja utbildningsnivån genom att förstärka kunskapsresultaten hos barn och unga från förskola över grundskola och i gymnasieskolan. Viktigt är att prioritera så att verksamheterna kan fokusera på sitt läroplansuppdrag med de nationella målen. Dessutom bidrar nämnden till kommunens strategiska mål genom fördjupat samarbete med andra aktörer, integration av nationella och lokala mål, miljöcertifiering av förskolor och skolor och ökat användande av ekologiska livsmedel.

Den främsta prioriteringen för nämndens verksamhet inför 2016 är förbättrade betygsresultat både i grundskolan och i gymnasieskolan och att fler elever också kan nå de högre betygen. För att åstadkomma det behövs

- ökat fokus på de nationella målen för förskola och skola och ett minskat fokus på de kommunala åtagandena
- utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet
- förstärkning av förskolechefers och rektorers pedagogiska ledarskap
- rekrytering och kompetensutveckling av personal, såsom behöriga förskollärare, lärare och chefer men även andra yrkeskategorier och kompetenser.

- nedprioritera aktiviteter som förtar fokus från kärnuppdraget

Ett annat prioriterat område är ökad likvärdighet i både förskola, grundskola och gymnasieskola genom att

- aktivt planera och anpassa lokaler för att klara det utökade elevantalet i grundskolan och gymnasieskolan och för att minska antalet barn per årsarbetare i förskolan
- uppmärksamma den ökade segregationen och genom aktiv lokalplanering skapa möjligheter att bryta denna negativa trend
- prioritera lokalanpassning och ombyggnad före nybyggnation
- stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet genom insatser mot arbetsrelaterad utmattning och hög arbetsbelastning och stöd till vår personal i sin yrkesutövning för att vara en attraktiv arbetsgivare
- bidra till social hållbarhet

Ett tredje område att prioritera är stöd och effektiviseringar genom att

- optimera stödprocesserna i förvaltningen
- kortsiktiga lösningar minskar till förmån för långsiktiga åtgärder
- utveckla nytänkande och kreativa metoder så att verksamheten snabbare kan ställa om efter förändrade behov
- arbeta tillsammans med fristående skolutförare för att möta den demografiska ökningen
- förbättra arbetet kring bemötande och tillgänglighet för att förbättra medborgarnas möjlighet till insyn, delaktighet och påverkan

Förskolans inriktning för 2017 kommer att vara att

- erbjuda förskoleplats inom fyra månader
- upplevd trygghet i förskolan
- antal barn per årsarbetare ska vara färre än i jämförbara större städer
- barnen ska uppleva lustfyllt lärande

Grundskolans inriktning för 2017 kommer vara att

- andelen elever med godkänt betyg i alla ämnen som eleven undervisas i ska öka
- utveckla mottagandet av nyanlända
- öka behörigheten till nationella gymnasieprogram
- utveckla värdegrundsarbetet

Gymnasieskolans inriktning för 2017 kommer vara att

- andel elever som tar examen på nationella program är högre än riksgenomsnittet

- genomsnittliga betygspoäng på nationella program är högre än riksgenomsnittet
- andel behöriga till universitet/högskola ska öka
- utveckla mottagandet av nyanlända
- utveckla värdegrundsarbetet
- öka andelen elever till yrkesprogrammen

Behov av ramförstärkningar

Ytterligare behov som nämnden ser inför 2017 är att komplettera verksamheten med uppstart av en skolenhet inom det kommunala aktivitetsansvaret och en kommunal IT-skola i samarbete med näringslivet i Eskilstuna. För att verksamheterna ska kunna starta behöver en ramförstärkning till nämnden göras i form av ett utökat anslag. Särskilda skrivelser med begäran om utökad ram för enheten med ansvar för kommunalt aktivitetsansvar och för kommunal IT-skola kommer att ställas till KS.

Särskolans anslag behöver också utökas. Förskolan och skolan växer och även särskolan behöver utöka sin verksamhet till följd av den demografiska utvecklingen. Barn- och utbildningsnämnden ansöker som en följd om en utökning av särskolans budgetram.

Social hållbarhet

Nämnden bidrar till social hållbarhet genom

- det arbete som ingår i läroplansuppdraget för förskolan och skolan
- tidiga insatser för barn och unga i samarbete med andra nämnder och aktörer
- minskad skolegregation
- ökad likvärdighet i förskola och skola
- stärkt värdegrundsarbete och jämlikhetsarbete
- effektiv socioekonomisk kompensation

Effektiviseringsområden

Med anledning av det ekonomiska läget i Eskilstuna kommun har varje nämnd ombetts att ge förslag på effektiviseringar. Nedan följer förslag på åtgärder som kan vidtas.

Förslag på egna effektiviseringsområden inom barn- och utbildningsnämnden

- dimensionera förskoleplatserna utifrån höstens barnsiffror
- optimera bemanning inom förskolan
- hitta billigare och smartare lokallösningar genom att använda befintliga lokaler och anpassa lokaler till snabbare omställningar
- kontinuerlig organisationsutvärdering

Idéer om processgemensamma effektiviseringsområden

- slå ihop två kommunala utförare av förskola och grundskola till en gemensam
- starta egna LSS-boenden
- förenkla ansökningsförfarandet om tilläggsbelopp för kommunala förskolor och skolor

Förslag på kommunkoncerngemensamma effektiviseringsåtgärder

- transparens och påverkansmöjligheter avseende IT-kostnader
- gemensam kostorganisation

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Åsa Lundkvist
Förvaltningschef

Fredrik Westberg
Ekonomichef